

Transport

Vej- og jernbanetransport samt befragtning

GMP+ B 4

Version DN: 1. januar 2022

GMP+ Feed Certification scheme

Dokumentets historik

Revisionsnr. / Dato for godkendelse	Ændring	Vedr.	Dato for endelig implementering
0.0 / 09-2011	Tidligere versioner kan findes i Historik		01-02-2012
1.0 / 11-2012			01-01-2013
1.0 / 06-2014	Redaktionelle ændringer: Alle redaktionelle ændringer er samlet i et factsheet	Hele dokumentet	01-01-2015
	Præcisering af eksisterende krav om, at fragtformidling af vejtransport eller transport ad jernbane ikke er underlagt certificering.	1.3	01-01-2015
	GMP+ B4.2 indeholder allerede kravet vedrørende "runners". Derfor skal dette krav også indgå i GMP+ B4.	1.3	01-01-2015
	Den slettede tekst er ikke relevant for GMP+ B4 standarden.	1.4	01-01-2015
	Rettelse: forseglede lastrum betragtes på visse betingelser som et emballeret produkt. Dette er allerede blevet ændret i GMP+ B4 standarden med undtagelse af denne definition.	3	01-01-2015
	Præcisering: skadedyrskontrol gælder også for lastrum fyldt med foderprodukter.	5.3.2	01-01-2016
	Krav om individuel anvendelse af HACCP-principperne tilføjes GMP+ B4 standarden.	6	01-01-2016
	Kravet om brug af "agri-only" lastrum til jernbanetransport er blevet justeret en smule.	7.2.3	01-01-2015
	Kravet om, at rejsesedlen skal være til stede på lastrummet, er blevet justeret.	7.3.3	01-01-2015
	Kravet om registrering af foregående læs og rengøringssystemer for jernbanetransport er blevet justeret.		
2.0 / 11-2015	Redaktionelle ændringer i overensstemmelse med B1 og B2 dateret 1-6-2015.	Hele dokumentet	01-06-2015
	Beskrivelsen af standardens anvendelsesområde for "befragtning" er blevet harmoniseret med kravet i punkt 7.2.3 om, at fragtformidleren ikke må udføre en LCI.	1.3	01-04-2016
	Henvvisninger til GMP+ B4.1, B4.2, B4.4. og B4.5 er blevet slettet, da disse standarder blev afskaffet pr. 31-12-2015.	1.4.1	01-04-2016
	En definition af agri-only for coastere og fartøjer til indenlandske vandveje er blevet tilføjet til GMP+ B4.	3	01-04-2016
	Det understreges, at kravene til brug af eksterne transportører også vedrører fartøjer til indenlandske vandveje. Dette drejer sig om et allerede eksisterende krav.	7.1	01-04-2016
3.0 / 09-2016	Tilføjelse af "positiv erklæring" for fysisk transport. Se nyhedsbrevet dateret 02.08.2016	7.2.1	02-08-2016

Revisionsnr. / Dato for godkendelse	Ændring	Vedr.	Dato for endelig implementering
4.0 / 05-2018	Rettelse: Henvisning til C1 ændret til C10 Tekstrettelse	1.3 4.1	01-07-2018
	Tilføjelse af krav til kombinationskøretøjer	5.2.2.2	01-07-2019
	Tilføjelse af krav til positiv erklæring for fragtformidlere	7.2.1	01-07-2019
	Tilføjelse af præcisering af kaptajnens underskrift	Bilag A	01-07-2018
5.0 / 02-2021	Kombinationskøretøjer med fleksible, genanvendelige lastrum er tilladt	5.2.2.2.	17-12-2019
6.0 / 10-2021	Definitionen af "Agri-only" for vejtransport og transport med jernbane er nævnt mere tydeligt.	3	01-01-2023

Redaktionel bemærkning:

Alle ændringer i denne udgave af dokumentet er gjort synlige. Ny og gammel tekst er angivet som følger:

- Ny tekst
- ~~Gammel tekst~~

Deltageren skal implementere ændringerne senest pr. den dato, der er angivet for endelig implementering.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INTRODUKTION	6
1.1	GENERELT	6
1.2	STRUKTUREN I GMP+ FEED CERTIFICATION SCHEME	6
1.3	STANDARDENS ANVENDELSESOMRÅDER	7
1.4	STRUKTUREN I DENNE STANDARD	8
1.4.1	<i>Læsevejledning</i>	10
1.5	FRITAGELSE FOR KRAV	10
2	FORMÅLET MED ET SYSTEM TIL STYRING AF FODERSIKKERHEDEN (FEED SAFETY MANAGEMENT SYSTEM).....	12
3	TERMER OG DEFINITIONER	13
4	FEED SAFETY MANAGEMENT SYSTEM	15
4.1	LEDELSENS ANSVAR	15
4.2	PERSON ANSVARLIG FOR KVALITET	15
4.3	KRAV TIL FEED SAFETY MANAGEMENT SYSTEMET	16
4.4	DOKUMENTATION OG REGISTRERING	17
4.4.1	<i>Dokumentation og kvalitetshåndbog</i>	17
4.4.2	<i>Styring af dokumentation og data</i>	18
5	GRUNDLÆGGENDE FORUDSÆTNINGSPROGRAM	20
5.1	MEDARBEJDERE	20
5.1.1	<i>Generelt</i>	20
5.1.2	<i>Kompetence og uddannelse</i>	21
5.2	INFRASTRUKTUR	22
5.2.1	<i>Miljø</i>	22
5.2.2	<i>Produktionsområder og -udstyr</i>	22
5.3	VEDLIGEHOJDELSE OG HYGIEJNE	24
5.3.1	<i>Vedligeholdelse</i>	24
5.3.2	<i>Forebyggelse og bekæmpelse af skadedyr</i>	24
5.3.3	<i>Affaldsstyring</i>	25
5.4	IDENTIFIKATION OG SPORBARHED	25
5.4.1	<i>Identifikation og sporbarhed</i>	25
5.5	EWS (EARLY WARNING SYSTEM) AND RECALL (TILBAGEKALDELSE)	26
6	HACCP.....	27
7	STYRING AF DRIFTSAKTIVITETER.....	29
7.1	INDKØB.....	29
7.1.1	<i>Anvendelse af ekstern transport</i>	29
7.2	PLANLÆGNING AF FRAGTFORMIDLING	30
7.2.1	<i>Accept af ordre</i>	30
7.2.2	<i>Registreringer vedr. fragtformidling</i>	31
7.2.3	<i>Udstedelse af en ordre for gennemførelse af en LCI (nærsøfart, transporter ad indenlandske vandveje, sø- og jernbanetransporter)</i>	31
7.2.4	<i>Implementering af en LCI (nærsøfart, transporter ad indenlandske vandveje, sø- og jernbanetransporter)</i>	33
7.2.5	<i>LCI-rapportering (nærsøfart, transporter ad indenlandske vandveje, sø- og jernbanetransporter)</i>	33

7.3	TRANSPORT	34
7.3.1	<i>Transport</i>	34
7.3.2	<i>Rengøring</i>	34
7.3.3	<i>Registrering</i>	36
8	VERIFIKATION OG FORBEDRINGER.....	37
8.1	KLAGER.....	37
8.2	INTERN AUDIT.....	37
8.3	VURDERING AF LEDELSESYSTEMET OG FORBEDRINGER.....	38
	BILAG A: EKSEMPEL PÅ EN GMP+ LCI-RAPPORT.....	39

1 INTRODUKTION

1.1 Generelt

GMP+ Feed Certification scheme blev udviklet og iværksat i 1992 af den hollandske foderindustri som svar på forskellige mere eller mindre alvorlige tilfælde af forurening af fodermidler. Selvom den startede med at være en national ordning, har den nu udviklet sig til en international ordning, som administreres af GMP+ International i samarbejde med forskellige internationale interessenter.

Skønt GMP+ Feed Certification scheme blev skabt ud fra et perspektiv om fodersikkerhed, blev den første standard omhandlende foderansvarlighed dog udgivet i 2013. Til dette formål blev der udviklet to moduler: GMP+ Feed Safety Assurance (indeholdende krav til fodersikkerhed) og GMP+ Feed Responsibility Assurance (indeholdende krav til foderansvarlighed).

GMP+ Feed Safety Assurance er et komplet modul, som skal sikre fodersikkerheden i alle led af foderkæden. Påviselig sikring af fodersikkerheden giver i mange lande og på mange markeder "licens til at sælge", og deltagelse i GMP+ FSA module kan på en fortrinlig måde gøre dette nemmere. På grundlag af behovene i praksis er mange komponenter blevet integreret i GMP+ FSA standarderne såsom krav om et feed safety management system (system til styring af fodersikkerheden), anvendelsen af HACCP-principper, sporbarhed, kontrol, forudsætningsprogrammer, fokus på foderkæden og Early Warning System.

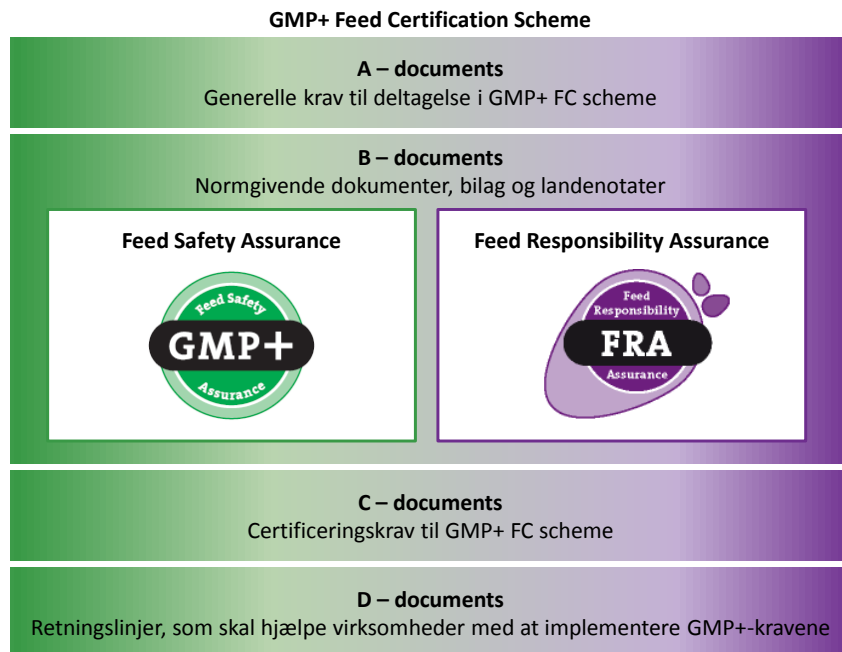
Med udviklingen af GMP+ Feed Responsibility Assurance module reagerer GMP+ International på anmodninger fra GMP+ deltagerne. Fodersektoren konfronteres med anmodninger om at arbejde ansvarligt. Dette omfatter f.eks. indkøb af soja og fiskemel, der produceres og afsættes med respekt for mennesker, dyr og miljø. En virksomhed kan blive certificeret i henhold til GMP+ Feed Responsibility Assurance og på den måde vise, at virksomheden producerer og afsætter sine varer på en ansvarlig måde. GMP+ International gør det nemmere via uafhængig certificering at opfylde markedets krav.

Sammen med GMP+ partnerne stiller GMP+ International på en gennemsigtig måde klare krav i Feed Certification scheme. Certificeringsorganer kan uafhængigt gennemføre GMP+ certificering.

GMP+ International støtter GMP+ deltagerne med brugbare og praktiske oplysninger i form af en række vejledende dokumenter, databaser, nyhedsbreve, Svar&Spørgsmål-liste og seminarer.

1.2 Strukturen i GMP+ Feed Certification scheme

Dokumenterne i GMP+ Feed Certification scheme er underopdelt i en række serier. Den næste side viser et skematisk overblik over indholdet i GMP+ Feed Certification scheme:

Alle disse dokumenter findes på GMP+ Internationals websted (www.gmpplus.org).

Dette dokument kaldes GMP+ B4 *Transport* og er en del af GMP+ FSA module.

1.3 Standardens anvendelsesområder

Denne standard indeholder betingelser for og krav til kvalitetssikringen af:

1. Befragtning i forbindelse med vejtransport, nærsøfart, transport ad indenlandske vandveje, transport ad søvej og med jernbane.
 Alle aktiviteter, der vedrører fragtformidling, kan udføres inden for dette anvendelsesområde. Dette vedrører hele processen fra accept af ordre, udvælgelse og accept af lastrum, instruktioner hvad angår inspektion¹, godkendelse af lastrum på grundlag af den positive LCI-rapport og opdatering af administrative registreringer. De virksomheder, som udfører en del af aktiviteterne, såsom fragtformidlere eller kommissionærer (såkaldte "runners"), der fungerer som mellemand mellem afsendere og befragtningsparter, falder også inden for denne standards anvendelsesområde.
 På den ene side omfatter dette generelle krav, og på den anden side specifikke krav, som også er blevet formuleret som sådanne.
2. Transport ad vej og med jernbane.
 Hermed menes ikke blot den fysiske transport, men også alle de aktiviteter, som gør transporten mulig, såsom planlægning, indkøb, rengøring og administration.

¹ Fragtformidleren må ikke påtage sig at udføre LCI'en. Dette skal overlades til en ekstern kontrolorganisation.

Vejledning

På nuværende tidspunkt er certificering ikke påkrævet for

- *fragtformidling af vejtransport*
- *transport ad jernbane (ved hjælp af vogne)*

Men dette kan ske på frivillig basis, indtil der fastsættes en dato.

Transport ad indenlandske vandveje og nærsøfart er ikke inkluderet i denne standard. Betingelserne for disse transportformer findes i GMP+ B4.3 *Transport ad indenlandske vandveje*. Det er blevet bestemt at holde disse krav ude af denne standard, fordi dette vedrører en godkendt hygiejnekodeks med sin egen standardstruktur.

Kravene i denne standard gælder for organisationer, uanset type og størrelse, som udfører aktiviteter, der falder inden for denne standards anvendelsesområde. Det er underordnet, om en virksomhed udfører disse aktiviteter for egen regning eller som (under)leverandør ("serviceleverandør").

Hvis en fragtformidler eller transportør udfører andre aktiviteter, som involverer foder (f.eks. produktion af og handel med foder), er det nødvendigt at anvende en anden GMP+ standard i stedet for denne standard eller som et supplement til denne standard. Se også afsnit 1.4.

For nøjagtige detaljer henvises til GMP+ C10 *Godkendelseskrav og -procedure for certificeringsorganer*, Bilag I.

Fragtformidleren eller transportøren er på alle tidspunkter selv ansvarlig for foderets og aktiviteternes sikkerhed og for den verifikation, som udføres af ham selv, med hensyn til overholdelse af kravene. Ved at overholde kravene i denne standard kan fragtformidleren eller transportøren påvise sikkerheden og kvaliteten af sine tjenesteydelser eller sit foder over for tredjemand.

1.4 Strukturen i denne standard

Kravene vedrørende et feed safety management system er indeholdt i kapitel 4. Kapitel 5 indeholder kravene til en række forudsætningsprogrammer. Disse programmer er af afgørende betydning for realiseringen af et grundlæggende hygiejneniveau. Kapitel 6 beskriver minimumskravene, hvad angår HACCP.

Supplerende krav i forbindelse med styringen af en række driftsaktiviteter er indeholdt i kapitel 7. Betingelser og krav, hvad angår verifikation og forbedringer, findes i kapitel 8.

Vejledning

En række af kravene i denne standard ledsages af en vejledning. Denne vejledning er placeret for sig selv i en lysegrøn boks med overskriften "Vejledning".

Vejledningen indeholder ikke obligatoriske krav eller betingelser, men er kun ment som en hjælp til bedre at kunne forstå det pågældende krav. Boksen indeholder også ofte oplysninger, som kan være nyttige for auditører. For klart at kunne skelne mellem teksten i vejledningsboksene og de obligatoriske krav indeholder teksten i vejledningsboksene ikke ordet "skal". Dette er dog ikke altid tilfældet. Hvis ordet "skal" ikke desto mindre anvendes, skal det læses som en vejledning til det pågældende krav.

Bemærk: I modsætning til de grønne bokse indeholder de hvide bokse krav. Disse krav skal anses som detaljerede oplysninger om de pågældende krav.

Strukturen i denne standard svarer til den struktur, som anvendes i en række andre GMP+ standarder. Kravene i en række generelle kapitler er med hensyn til indhold de samme i andre standarder som i denne standard, selvom de ikke er lige detaljeret beskrevet i alle standarder. Dette afhænger af hver enkelt standards anvendelsesområde. Da hver enkelt standard er skrevet til en specifik målgruppe, kan ordene, som anvendes til at beskrive disse krav med i de generelle kapitler, være forskellige. Formålet med dette er at øge forbindelsen til målgruppen så meget som muligt.

Vejledning

Kapitlerne 4, 5, 6 og 8 er generelle kapitler.

Strukturen i GMP+ B4 Transport er for eksempel identisk med strukturen i GMP+ B3(2007) Handel, afhentning, opbevaring og omladning.

GMP+ B4 Transport er beregnet til fragtfremidlere og transportvirksomheder. I denne standard er ordene "handel", "opbevaring" og "omladning" undgået så meget som muligt, hvorimod ord som "fragtfremidling" og "transport" anvendes meget mere hyppigt.

En virksomhed, som er involveret i såvel opbevaring og omladning som transport, kan anvende en kombination af begge standarder. Det er ret simpelt at anvende en kombination af de to standarder, da standarderne har den samme struktur, og da en række kapitler er indholdsmæssigt identiske. Virksomheden skal være opmærksom på, om standard nr. 2 er fuldstændig dækkende og skal tjekke, om det er nødvendigt at træffe nogle ekstra foranstaltninger for aktivitet nr. 2.

GMP+ dokumenter (betegnes som GMP+ B Axx), som der også refereres til, er separate GMP+ dokumenter inden for B-serien, som ikke er vedhæftet denne standard. Hvis der er en henvisning, gælder den inden for rammerne af denne standard. Se også kapitel 2.

1.4.1 Læsevejledning

	<i>Fragtformidling (transport med skib eller ad jernbane)</i>	<i>Fragtformidling af vejtransport</i>	<i>Vejtransport</i>	<i>Jernbane-transport (nyt)</i>
H1 Introduktion	X	X	X	X
H2 Normative referencer	X	X	X	X
H3 Termer og definitioner	X	X	X	X
H4 "Feed safety management system"	X	X	X	X
H5 Grundlæggende forudsætningsprogrammer				
5.1 Medarbejdere	X	X	X	X
5.2 Infrastruktur			X	X
5.3 Styring af vedligeholdelse og hygiejne			X	X
5.4 Identifikation og sporbarhed	X	X	X	X
5.5 EWS	X	X	X	X
H6 HACCP	(X)	(X)	(X)	(X)
H7 Styring af driftsaktiviteter				
7.1 Indkøb	X	X	X	X
7.2 Fragtformidling	X	X	X	X
7.2.1 Accept af ordre	X	X	X	X
7.2.2 Registreringer vedr. fragtformidling	X	X	X	X
7.2.3 Afgivelse af LCI-ordre	X			X
7.2.4 Ordrebehandling ved udførelse af en LCI	X			X
7.2.5 LCI-rapportering	X			X
7.3 Transport			X	X
H8 Verifikation og forbedringer	X	X	X	X

1.5 Fritagelse for krav

Det kan ske, at visse betingelser ikke gælder for en fragtformidler eller transportør. I så fald kan en fragtformidler eller transportør fritages for disse krav. Fritagelser skal dog begrundes. Fritagelserne må ikke føre til, at fragtformidleren eller transportøren tilbyder tjenesteydelser, der ikke opfylder den fodersikkerhed, som er defineret i GMP+ Feed Certification scheme (GMP+ FSA module).

Fragtformidleren eller transportøren kan ikke fritages for nogen krav, fordi fragtformidleren eller transportøren finder dem irrelevante, for eksempel fordi kunderne ikke efterspørger dem, eller fordi opfyldelsen af disse krav ikke er lovkrav, eller fordi virksomheden er for lille.

Vejledning

Virksomheder har undertiden problemer med at implementere visse krav. En ofte hørt kommentar er, at dette især gælder for små virksomheder og især med hensyn til nogle "krav til ledelsessystemet" såsom ledelseserklæring, dokumentstyring, intern audit, ledelseevaluering etc.

I denne standard er det bevidst blevet bestemt, at samtlige krav også skal gælde for små virksomheder, og at disse små virksomheder ikke på forhånd skal kunne fritages for nogen krav. Dette kunne nemlig have givet det indtryk, at kvalitetssikringen er dårligere i de mindre virksomheder.

GMP+ FSA module styrer endvidere risiciene gennem anvendelsen af HACCP-principper. Det ledelsessystem, der kræves, er derfor af en støttende karakter og har til formål at sikre, at risiciene styres kontinuerligt og korrekt. Det er ligegyldigt, om disse risici opstår i mindre eller større virksomheder. De skal altid styres på det niveau, som er fastsat af GMP+. En simpel virksomhedsstruktur og en klar, simpel og gennemsigtig forretningsproces kan betyde, at kravene til ledelsessystemet implementeres på en anden måde. Auditøren nyder også en vis grad af frihed, men det grundlæggende princip i auditørens arbejde er og vil altid være at skulle vurdere, om det anvendte system er i stand til at styre risiciene.

En række af vejledningboksene i denne standard vil indeholde forslag til, hvordan en lille virksomhed kan opfylde et bestemt krav.

2 Formålet med et system til styring af fodersikkerheden (Feed Safety Management System)

Implementeringen af denne standard har til formål at oprette et styringssystem, som skal garantere sikkerheden og kvaliteten af de foderprodukter og foderydelser, som er omfattet af denne standard.

Det er meningen, at denne standard skal være på linje med gældende foderstoflovgivning samt de sikkerhedsprincipper og -standarder, der er generelt accepteret i foderstofsektoren, og som skal tages i betragtning ved fremstilling og levering af sikkert foder.

Et feed safety management system skal sikre, at gældende lovkrav og krav fra foderstofsektoren er opfyldt såvel som gældende lov-, myndigheds- og kontraktregulerede forhold.

Nogle bemærkninger:

- Hvad angår foderstoflovgivningen, blev der ved udfærdigelsen af denne standard lagt særlig vægt på, at standarden skulle omfatte relevante krav i den gældende foderstoflovgivning. Det er dog fortsat deltagerens ansvar at sørge for, at relevant foderstoflovgivning overholdes til fulde.
- Hvad angår sektorspecifikke krav, indeholder visse GMP+ dokumenter (kodet som GMP+ BAxx) en række sektorspecifikke fodersikkerhedsstandarder og -betingelser, som over hele verden anses for at være nødvendige at opfylde for at kunne fremstille og levere sikkert foder. Når denne standard henviser til et sådant GMP+ dokument, forventes det, at deltageren sørger for, at det påkrævede feed safety management system opfylder disse sektorspecifikke fodersikkerhedsstandarder.
- Det er dog ikke sikkert, at denne standard og dokumenterne dækker alle sektorspecifikke fodersikkerhedsstandarder. Det er derfor, også hvad angår dette punkt, deltagerens ansvar at identificere alle relevante sektorspecifikke fodersikkerhedsstandarder og sørge for, at det pågældende feed safety management system er i stand til at kontrollere dem.

Certificering af det pågældende feed safety management system i henhold til kravene i denne standard garanterer ikke overholdelse af hverken lovkrav eller sektorspecifikke krav, men viser, at deltageren har et effektivt feed safety management system til at opnå og opretholde overholdelse af såvel lovkrav som sektorspecifikke fodersikkerhedskrav.

Deltageren skal også opfylde de relevante krav indeholdt i GMP+ A dokumenterne. Disse dokumenter findes på GMP+ Internationals websted (www.gmpplus.org).

3 Termer og definitioner

Se GMP+ A2 *Definitioner og forkortelser* (www.gmpplus.org) for oplysninger om definitioner. Ud over termerne og definitionerne i GMP+ A2 *Definitioner og forkortelser* gælder følgende definitioner inden for rammerne af dette supplement:

Agri-only (vejtransport og transport ad jernbane)	En vogn eller et lastrum eller et vogn (jernbanetransport), som i en periode på mindst seks uafbrudte måneder udelukkende har deltaget i transporten af foder og/eller foderråmaterialer af vegetabilsk oprindelse.
Agri-only: (coastere og fartøjer til indenlandske vandveje)	Et fartøj, der efter en grundig rengøring og ekspertinspektion (i mere end seks måneder på regelmæssig basis) udelukkende transporterer fodermidler, foderblandinger og forblandinger i løs vægt, både i flydende form og i fast form, med undtagelse af hele læs af fodertilsætningsstoffer eller andre produkter, der udelukkende tilsættes dyrefoder i meget små procentdele.
Fragtformidler	Den juridiske person, som arrangerer transporten for tredjemand.
CO – Control Organisation	Kontrolorganisation, som er akkrediteret i henhold til ISO 17020 med speciale i foder/korn eller flydende landbrugstransport (agribulk), og/eller som opererer på et internationalt niveau i overensstemmelse med et godkendt certificeringssystem såsom ISO 9001 eller tilsvarende, hvor inspektion af lastrum påviseligt er en del af akkrediteringsgrundlaget.
IDTF – International Database Transport for Feed	Denne database indeholder minimumskravene til rengøringsanvisninger i forbindelse med vejtransport og transport ad indenlandske vandveje.
Læsningsinspektør	Stillingen som læsningsinspektør beskrives detaljeret i deltagerens kvalitetssystem. Rollen varetages af en medarbejder, som på baggrund af uddannelse og erfaring har den viden og de kvalifikationer, som er nødvendige, for at kunne foretage en inspektion af et lastrum med det formål at vurdere, om lastrummet er egnet til læsning af foderingredienser. Hvis en deltager ikke har sin egen læsningsinspektør, kan en sådan lejes hos et uafhængigt certificeringsorgan eller inspektionsbureau. Læsningsinspektøren skal naturligvis opfylde de opstillede kriterier.
LCI – Loading Compartments Inspection	LCI (Inspektion af lastrum)
Transportør	Den part, som udfører den (fysiske) transport.

Lastrum	Et lastrum er et rum, som læsses med (foder)produkter. Et lastrum kan omfatte et eller flere rum.
Trækenhed	Trækker med chauffør
Emballeret produkt	<ul style="list-style-type: none">- Gods i sække- Produkt i et lukket og omgående forseget lastrum, som ikke er transportørens ejendom. Transportøren er ikke ansvarlig for at rengøre og læsse dette lastrum.- Store engangssække (bigbags), som kan forsegles.

4 Feed safety management system

4.1 Ledelsens ansvar

Ledelsen skal være sit ansvar bevidst, hvad angår fodersikkerhed. Foder er en del af fødekæden.

Ledelsen skal:

- a. Gøre organisationen opmærksom på vigtigheden af fodersikkerhed og af at efterleve de krav, som nævnes i denne GMP+ standard såvel som de forpligtelser, som er indeholdt i foderlovgivningen, samt kundernes krav.
- b. Udfærdige en skriftlig fodersikkerhedspolitik i en politikerklæring.
- c. (Re)formulere årlige mål for fodersikkerhed.
- d. Vise sit ansvar og engagement i udviklingen og implementeringen af feed safety management systemet for sikker transport af foder.
- e. Oprette et HACCP-team.
- f. Sørge for, at midler og arbejdskraft er til rådighed. Fragtformidleren eller transportøren skal selv bestemme, hvilke midler der er nødvendige for sikkert at kunne organisere og transportere foderet, og skal også sikre, at disse midler rent faktisk er til rådighed. Kravene i denne standard skal under alle omstændigheder overholdes.
- g. Evaluere mindst én gang om året, om feed safety management systemet stadig er velegnet og effektivt. Se oplysninger om en sådan evaluering i afsnit 8.3.

Vejledning:

Et godt mål er:

- a. målbart,
- b. resultatorienteret,
- c. acceptabelt,
- d. realistisk,
- e. tidsbestemt.

Fodersikkerhed for transport er fastlagt i minimumskravene til rengøringsystemer som beskrevet i IDTF-databasen (se www.gmpplus.org).

Ved "midler" forstås bl.a. den infrastruktur (transportmidler, bygninger, arbejdsmiljøer og faciliteter), de medarbejdere og andre midler, som er nødvendige for at opnå et velegnet feed safety management system. Se oplysninger om dette emne i kapitel 5.

4.2 Person ansvarlig for kvalitet

Ledelsen udpeger en medarbejder, som uanset sine andre ansvarsområder skal være ansvarlig for og have kompetencen til at:

- a. oprette, implementere og vedligeholde feed safety management systemet i overensstemmelse med denne standard, og
- b. informere ledelsen om resultaterne af feed safety management systemet og eventuelle behov for at foretage forbedringer, og
- c. sikre et indgående kendskab til fodersikkerhed i hele organisationen.

4.3 Krav til feed safety management systemet

Fragtformidleren eller transportøren skal oprette, dokumentere, implementere og vedligeholde et feed safety management system i overensstemmelse med betingelserne i denne standard. Feed safety management systemet skal justeres i forhold til skiftende lovgivning og anden udvikling relateret til fodersikkerhed. Feed safety management systemet skal sikre, at alle aktiviteter, som kan have indflydelse på sikkerheden af det foder, som transporteres, følgelig defineres, implementeres og håndhæves i organisationen.

Fragtformidleren eller transportøren skal bestemme og dokumentere feed safety management systemets anvendelsesområde ved at identificere de produkter, som skal transporteres, lastrummene og de lokationer, som falder inden for systemets område. Anvendelsesområdet skal som minimum omfatte al befragtning og alle transporter af foder samt alle aktiviteter, som vedrører det foder, som fragtformidleren eller transportøren er ansvarlig for.

Fragtformidleren eller transportøren skal fastlægge følgende:

- a. Den del af foderkæden, som fragtformidleren eller transportøren er ansvarlig for. Fragtformidlerens eller transportørens ansvar begynder der, hvor det tidligere leds (den instruerende parts) ansvar slutter, og slutter der, hvor det efterfølgende foderkædeleds ansvar begynder.
- b. De aktiviteter, som vedrører befragtingen og transporten af foder. Dette omfatter også de aktiviteter, som er udliciteret til tredjemand.
- c. De relevante transportmidler.
- d. De relevante lokationer. Disse omfatter de lokationer, hvor relevant administrativt arbejde udføres.

Hvis en fragtformidler eller transportør beslutter sig for at udlicitere en aktivitet, som kan have indflydelse på fodersikkerheden, skal fragtformidleren eller transportøren sikre sig, at disse aktiviteter rent faktisk udføres i overensstemmelse med kravene i denne GMP+ standard. Der kræves certificering i en række tilfælde. Se GMP+ BA10 *Minimumskrav for indkøb* for oplysninger om dette.

Fragtformidleren eller transportøren skal også beskrive andre relevante aktiviteter og/eller produkter, som ikke vedrører foder. Fragtformidleren eller transportøren skal sørge for, at disse aktiviteter ikke kan have en negativ indflydelse på fodersikkerheden.

Vejledning

Feed safety management systemets anvendelsesområde omfatter bl.a. følgende elementer:

- a Udvælgelsen af leverandører.*
- b Alle transportaktiviteter, som fragtforsmidleren eller transportøren er ansvarlig for.*

Strukturen i feed safety management systemet hænger især sammen med fragtforsmidlerens/ transportørens organisation og indeholder som minimum en erklæring om kvalitetspolitikken og kvalitetsmålene (se afsnit 4.4), betingelserne og procedurerne, som skal anvendes til at fastholde fodersikkerheden.

Når fragtforsmidleren eller transportøren skal beskrive samtlige aktiviteter, kan det være, at de bliver nødt til at tage standard nr. 2 eller endda nr. 3 i anvendelse ud over denne standard. Fragtforsmidleren eller transportøren kan også vælge at anvende standarden GMP+ B1 Produktion, handel og tjenesteydelser i stedet for en række understandarder. I tvivlstilfælde anbefaler vi, at der tages kontakt til det pågældende certificeringsorgan, eller at der søges efter flere oplysninger på GMP+ Internationals websted (www.gmpplus.org).

Det er ikke alle produkter og tjenesteydelser, der skal indkøbes, som behøver at være GMP+ certificerede. Se indkøbskravene i GMP+ BA10 Minimumskrav for indkøb for oplysninger om dette.

Aktiviteter og/eller produkter, som ikke har noget med foder at gøre, er f.eks. transport af ikke-foderprodukter.

4.4 Dokumentation og registrering

4.4.1 Dokumentation og kvalitetshåndbog

Fragtforsmidleren eller transportøren skal føre et register over den påkrævede dokumentation inden for fragtforsmidling og transport, de påkrævede registreringer og inspektioner.

Fragtforsmidleren eller transportøren skal gemme de påkrævede registreringer. Alle påkrævede registreringer skal gemmes for at kunne spore historikken for hvert enkelt transporteret foderbatch og for at kunne placere ansvaret i tilfælde af reklamationer.

Feed safety management systemets dokumentation skal som minimum omfatte eller henvise til følgende elementer:

- a. Kvalitetspolitik, inklusive målene for fodersikkerheden;
- b. Definition af feed safety management systemets anvendelsesområde som bestemt i afsnit 4.3;
- c. HACCP-dokumentation (hvis relevant);
- d. Alle relevante registreringer eller certifikater i overensstemmelse med national og international lovgivning;
- e. Alle procedurer, instruktioner, registreringsformularer o.l., som er påkrævet i henhold til denne standard, og/eller som er nødvendige for implementeringen af feed safety management systemet;

- f. Alle data vedrørende processer, handlinger, audit og inspektioner samt alle andre rapporter, som er påkrævet i henhold til denne standard. Denne registrering skal oprettes og vedligeholdes for at bevise, at feed safety management systemet overholder kravene og fungerer effektivt.

Disse dokumenter, instruktioner, formularer etc. skal have en klar og gennemsigtig struktur.

Vejledning:

Relevante registreringer eller certifikater kan f.eks. omfatte lovpligtige transporttilladelser.

Procedurer etc. er måske allerede en del af et struktureret kvalitetsstyringssystem, som er baseret på f.eks. ISO 9001-standarden eller en HACCP-standard, i fragtformidlerens eller transportørens virksomhed.

Disse procedurer kan også være en del af et nationalt regelsæt, eller et regelsæt, som gælder for en sektor eller en virksomhed, og som sikrer en tilsvarende kontrol. Disse procedurer kan naturligvis også anvendes, i det omfang de er påkrævet i henhold til denne GMP+ standard.

Udformningen af og strukturen i den kvalitetsdokumentation, som er nødvendig, og som er påkrævet i henhold til denne standard, såsom (dokumenterede) procedurer, instruktioner, formularer, dokumentation af data etc., kan harmoniseres med arten af de aktiviteter, som skal vurderes, virksomhedens størrelse og medarbejdernes niveau, hvad angår uddannelse og ekspertise.

4.4.2 Styring af dokumentation og data

Dokumenter og data skal administreres. De skal gemmes og opbevares korrekt.

Dette betyder, at dokumentationen:

- a. skal holdes opdateret;
- b. skal godkendes og evalueres mindst hver 12. måned af en person, som har bemyndigelse hertil. Denne evaluering skal som minimum lægge vægt på evt. ændringer i lovgivningen og/eller ændringer i GMP+ FSA module;
- c. altid skal være tilgængelig og forståelig for de medarbejdere, der skal implementere procedurens krav;
- d. skal justeres i tilfælde af ændringer, som har direkte indflydelse på fragtformidlerens eller transportørens aktiviteter.

Fragtformidleren eller transportøren skal sørge for, at al dokumentation, alle registreringer og andre data:

- a. gemmes i mindst 3 år, medmindre loven angiver en længere opbevaringsperiode;
- b. opbevares på en sådan måde, at de ikke ødelægges eller beskadiges;
- c. opbevares på en sådan måde, at de nemt kan genfindes i deres helhed;
- d. nemt kan læses.

Vejledning:

Forståelig for medarbejderne: dette betyder, at fragtformidleren eller transportøren er ansvarlig for at give chaufføren korrekte oplysninger, også hvis chaufføren ikke behersker det sprog, som tales i det land, hvor han arbejder.

Dokumentation kan også være tilgængelig, administreres og arkiveres digitalt.

Formålet er, at fragtformidleren eller transportøren skal vise, at de procedurer, der sikrer en løbende overholdelse af (ændrede) lovbestemmelser og anden information, som er relevant for det foder, der transporteres, er blevet implementeret.

Information om sikkerhedsaspekter, som påvirker driftsaktiviteterne, skal effektivt kommunikeres til de medarbejdere, som er ansvarlige for det relevante arbejde.

Ændringer i praksis eller procedurer, som er nødvendige pga. ny information, skal effektivt implementeres.

Er der tale om dokumenter, som er en del af en manual, kan fragtformidleren eller transportøren vælge kun at underskrive indholdsfortegnelsen med de enkelte dokumenters gældende versionsnr.

Den årlige vurdering af dokumentationen kan være en del af den interne audit. Se afsnit 8.2.

5 Grundlæggende forudsætningsprogram

For at kunne implementere HACCP-principperne med et positivt resultat skal fragtformidleren eller transportøren udarbejde og anvende et generelt forudsætningsprogram for de forskellige dele af forretningsprocessen i overensstemmelse med dette kapitel. Fragtformidleren eller transportøren kan udarbejde og implementere yderligere grundlæggende krav. Fragtformidleren eller transportøren har lov at udelukke grundlæggende betingelser under forudsætning af, at dette begrundes.

Vejledning:

HACCP: Der findes en manual (GMP+ D2.1 Vejledning HACCP GMP+), der kan hjælpe virksomheder med at identificere, evaluere og styre de farer, som vedrører fødevarer- og fodersikkerhed. Denne manual er tilgængelig på GMP+ Internationals websted (www.gmpplus.org).

Et grundlæggende forudsætningsprogram skaber de nødvendige miljømæssige og hygiejniske forhold, på baggrund af hvilke transporten af foder kan styres på en korrekt måde. Se Codex Alimentarius.

Forudsætningsprogrammet er en del af HACCP-planen og inddrages efterfølgende i den interne auditplanlægning, som fastsættes som en del af HACCP-planen.

5.1 Medarbejdere

5.1.1 Generelt

Alle medarbejdere skal være bekendte med deres ansvar for fodersikkerheden.

Følgende elementer skal være tilgængelige:

- a. Et organisationsdiagram og/eller;
- b. Opgavebeskrivelser for hver enkelt medarbejder (eller en opgavebeskrivelse for en gruppe af medarbejdere med den samme funktion) og dokumenterede beviser på medarbejdernes kvalifikationer (selv hvis det drejer sig om midlertidige medarbejdere).

Dette er kun nødvendigt for relevante funktioner inden for rammerne af fodersikkerhed.

Det skal bevises, at alle berørte medarbejdere er blevet informeret om deres opgaver, ansvarsområder og kompetencer i forbindelse med vedligeholdelsen af fodersikkerhed. Denne information skal justeres i tilfælde af væsentlige ændringer.

Medarbejdere skal bære beskyttelsestøj, hvis det er blevet fastlagt i en risikoanalyse, at medarbejderne kan kontaminere foderet. Alle beklædningsgenstande og alt udstyr skal holdes i en hygiejnisk stand.

Der skal være klare regler for, hvor medarbejderne må spise, drikke og ryge, hvis dette kan have en negativ effekt på foderets kvalitet. Dette skal fremstå klart for medarbejdere og besøgende (herunder tredjemands medarbejdere). Separate faciliteter skal om nødvendigt være tilgængelige.

Transportøren skal endvidere kunne bevise, at tredjemands (tekniske) medarbejdere får de instruktioner, som de har brug for, når de udfører deres aktiviteter på det pågældende sted, således at disse aktiviteter ikke har en negativ effekt på foderets sikkerhed. Transportøren skal sørge for, at den pågældende enhed tømmes og rengøres, før arbejdet genoptages.

Vejledning:

Hvis opgavebeskrivelserne giver indsigt i virksomhedsorganisationen, er det ikke nødvendigt at medtage et organisationsdiagram i manualen.

Med opgavebeskrivelser menes primært beskrivelsen af de opgaver, som kan påvirke fodersikkerheden. At gøre medarbejderen bekendt med opgaverne kan f.eks. betyde, at medarbejderen får de instruktioner, der er nødvendige for at udføre arbejdet.

Eksempler på en medarbejders kvalifikationer kan være uddannelses- og kursusbeviser og en liste over arbejds erfaringer.

Evnen til at bevise, at tredjemands medarbejdere har modtaget instruktion, kan også være relevant i forsikringssager i tilfælde af skader.

5.1.2 Kompetence og uddannelse

De medarbejdere, som udfører aktiviteter, der kan påvirke fodersikkerheden, skal være kompetente til at udføre sådanne aktiviteter. Deres kompetenceniveau afhænger af relevant(e) uddannelse, kurser, kvalifikationer og erfaring. Fragtformidleren eller transportøren skal have medarbejdere til rådighed, som besidder de nødvendige færdigheder og kvalifikationer.

Fragtformidleren eller transportøren skal fastlægge følgende:

- a. Fastlægge de nødvendige kvalifikationer, som medarbejdere skal besidde for at kunne udføre aktiviteter, der kan have indflydelse på fodersikkerheden;
- b. Tilbyde kurser eller træffe andre foranstaltninger for at opfylde disse krav;
- c. Opbevare medarbejdernes kursusbeviser, uddannelsesbeviser, lister med kvalifikationer og erfaring.

Medarbejderne skal:

- a. have/erhverve viden om, hvordan databasen International Database Transport for Feed (IDTF) fungerer;
- b. have/erhverve viden om de forskellige rengøringsystemer;
- c. have/erhverve et elementært kendskab til produkterne.

Ovenstående gælder også for midlertidige medarbejdere.

5.2 Infrastruktur

5.2.1 Miljø

Transporten af foder skal udføres i et miljø, hvor kontaminering med potentielt farlige stoffer ikke kan resultere i usikkert foder.

Hvis miljøet udgør en risiko for fodersikkerheden, skal fragtformidleren eller transportøren ved hjælp af en risikoanalyse vise, at der føres kontrol med disse risici.

Vejledning:

I forbindelse med risici i miljøet skal man også huske at tænke på de lastrum, som har været læsset i et par dage. Sommervarme, vinterkulde eller høj luftfugtighed kan have stor indflydelse på de produkter, der "venter". Men man skal også kigge på måden, produktet er tilgængeligt på.

5.2.2 Produktionsområder og -udstyr

5.2.2.1 Generelt

Lastrum og deres umiddelbare omgivelser skal være rene.

Fragtformidleren eller transportøren skal sørge for, at lastrummene:

- a. er fremstillet af velegnede materialer, som kan rengøres og serviceres effektivt for at undgå forurening af foderet. Dette gælder især for materialer (såsom aflæsningslanger etc.) og overflader, som kommer i direkte kontakt med foderet;
- b. er i god stand;
- c. egner sig til den tilsigtede anvendelse og fungerer i overensstemmelse med den tilsigtede anvendelse;
- d. muliggør god hygiejnisk praksis;
- e. er fri på ydersiden, herunder chassiset, for synlige spor efter foregående læs. Hvis dette ikke er muligt, må der ikke kunne ske kontaminering under på-/og aflæsning.
- f. er tildækkede, medmindre transportøren ved hjælp af en risikoanalyse kan bevise, at der ikke er nogen risiko for kontaminering af produktet forbundet med at lade det pågældende lastrum være utildækket;
- g. så vidt muligt ikke er tilgængelige for uautoriserede personer i løbet af pauser og om natten.

5.2.2.2 *Supplerende krav til kombinationskøretøjer*

Ved anvendelse af kombinationskøretøjer, som er specielt konstrueret til transport af foder og forbudt last, gælder nogle supplerende krav.

- a. Der er en fuldstændig fysisk adskillelse mellem rum, der er beregnet til transport af foder på den ene side, og rum, der er beregnet til transport af forbudt last på den anden side.
- b. Der er en fuldstændig fysisk adskillelse mellem foder og forbudt last under på- og aflæsning.

Dette omfatter undgåelse af krydskontaminering ved på- og aflæsningssted, anvendelse af separat udstyr til på- og aflæsning af foder og forbudt last (rør, slanger, koblinger, fittings, samlestykker osv.), afværgelse af overløb ved påfyldning af tank.

- c. Det skal kunne garanteres, at lastrummene tydeligt kan identificeres. Det skal defineres, hvilke lastrum der anvendes til foder, og hvilke lastrum der anvendes til forbudt last.
- d. De rum, som anvendes til transport af forbudt last, kan ikke anvendes til transport af foder, medmindre alle de dele, der kan komme i kontakt med lasten (lastrum, rør, slanger, pumper osv.) udskiftes.
- e. Der må ikke transporteres foder og forbudt last samtidigt.
- f. Der skal være en anordning til fjernelse af eksternt snavs på køretøjet (f.eks. integreret vandtank med sprøjteudstyr).
- g. Alle rum skal være tilgængelige for visuel vurdering.
- h. Kombineret transport udføres med køretøjer med permanent installerede faste rum. Brug af genanvendelige fleksible tanke/liners er kun tilladt på følgende betingelser:
 1. Støttesystemet til den fleksible tank (pumpe såvel som rør og ventiler) skal være adskilt fra det rum, der er beregnet til transport af foder på en sådan måde, at lækage fra støttesystemet ikke kan påvirke det rum, der er beregnet til transport af foder.
 2. Før den fleksible tank anvendes, skal deltageren sikre, at påhængsvognen er fri for rester, der kan beskadige den fleksible tank.
 3. Når den fleksible tank ikke er i brug, skal den opbevares bag en beskyttende skillevæg.
 4. Hver enkelt fleksibel tank og hvert enkelt støttesystem skal være påført et tydeligt identifikationsmærkat.
 5. Den fleksible tanks brugstid er maks. 5 år efter den tages i brug første gang. Herefter skal posen udskiftes, hvilket skal dokumenteres. Tanken skal udskiftes før, hvis den er slidt.
 6. Et uafhængigt kontrolorgan skal teste og godkende det fleksible system, hvad angår sikring af lasten (stabilitet/ingen brud under kørsel). En del af certificeringen skal omfatte en regelmæssig kontrol, mindst én gang om året, foretaget af producenten eller af personer, der er bemyndiget hertil af producenten, i overensstemmelse med EN 12642 / EN 12195 eller tilsvarende. Eventuelle fejl og mangler i karrosserikonfigurationen såvel som på det fleksible tanksystem skal straks afhjælpes. Det er udelukkende producenten eller firmaer, der er bemyndiget af producenten, der må afhjælpe eventuelle fejl og mangler.
 7. Den fleksible tank skal som minimum opfylde følgende tekniske krav:
 - Tekstil: PET
 - Vægt: 1150 g/m²
 - Trækstyrke: kædegarn 5600 N / skudgarn 5400 N / 5 cm
 - Rivestyrke: kædegarn 1000 N / skudgarn 900 N
 - Temperaturbestandighed: -30 °C til +70 °C
 - Bøjestykke: ingen revner efter 100.000 bøjninger

Vejledning:

Materialer, som kan komme i direkte kontakt med foderet: i den forbindelse skal man også tænke på rengøringsrekvisitterne som f.eks. en kost. En kost, som anvendes til at rengøre et lastrum med, må ikke indeholde snavs.

5.3 Vedligeholdelse og hygiejne

5.3.1 Vedligeholdelse

Der skal udarbejdes og anvendes en vedligeholdelsesplan for alle/alt relevant(e) områder, anlæg eller udstyr. Dette er for at sørge for en sikker og hygiejnisk arbejdsgang.

De dokumenter, som vedligeholdelsesaktiviteterne registreres i, skal vise, at krav og betingelser er overholdt.

Transportøren skal registrere de vedligeholdelsesaktiviteter, der udføres for alle anlæg, og som inden for rammerne af transport af foder er kritiske.

Vejledning

Følgende elementer kan inkluderes i udarbejdelsen af vedligeholdelsesprogrammet:

- a. *Transportmidler;*
- b. *Rengøringsinstallationer;*
- c. *Anlæg og (interne) transportsystemer;*
- d. *Berørte medarbejdere (egne medarbejdere og lejet arbejdskraft);*
- e. *Hyppigheder.*

Vedligeholdelsesaktiviteter behøver overhovedet ikke udgøre en risiko for fodersikkerheden.

5.3.2 Forebyggelse og bekæmpelse af skadedyr

Fragtformidleren eller transportøren skal gøre alt, hvad der er muligt inden for rimelighedens grænser, for at holde fugle, skadedyr og kæledyr ude fra industriområderne og for at forhindre deres tilstedeværelse. Fragtformidleren eller transportøren skal træffe foranstaltninger for at forhindre tilstedeværelsen af skadedyr i industriområder, bygninger eller i lastrum fyldt med et foderprodukt. Fragtformidleren eller transportøren skal udarbejde, dokumentere og implementere et program til kontrol og bekæmpelse af skadedyr.

Medarbejderne skal, hvis dette er relevant, overholde gældende lovbestemmelser, hvis de udfører aktiviteter til bekæmpelse af skadedyr.

Aktiviteter, som falder inden for rammerne af skadedyrsbekæmpelse, skal planlægges, udføres og registreres. De dokumenter, hvori aktiviteterne registreres, skal vise, at kravene og betingelserne er overholdt.

Vejledning

Husk,

- a. *at bygninger skal repareres og vedligeholdes for at forhindre indtrængning af skadedyr.*
- b. *at potentielle formeringssteder skal undgås.*

- c. at alle fælder med lokkemad skal være fastgjorte, medmindre dette af en speciel grund ikke kan lade sig gøre.
- d. at åbne fælder med lokkemad eller særskilte lokkemadsprodukter ikke må opstilles i områder, hvor deres anvendelse eller tilstedeværelse kan udgøre en fare for råmaterialer eller foderstoffer.

Procedurer for skadedyrsbekæmpelse fastlægges. Disse sikrer, at materialer, der har til formål at bekæmpe skadedyr, ikke kan forurene foderet. Registreringer i forbindelse med skadedyrsbekæmpelse indeholder følgende elementer:

- e. *Oplysninger om alle de midler, der anvendes, sammen med det enkelte produkts sikkerhedsdata;*
- f. *Kvalifikationerne for de medarbejdere som er involveret i aktiviteter, der vedrører skadedyrsbekæmpelse (hvis dette er lovbestemt). I nogle lande kræver lovgivningen, at de medarbejdere, som udfører aktiviteter, der vedrører skadedyrsbekæmpelse, er uddannet til dette.*
- g. *Kort, som viser fældernes placering og typen af lokkemad.*
- h. *Oplysninger om de korrigerende handlinger, der er blevet implementeret.*
- i. *Implementeringen af programmet til bekæmpelse af skadedyr skal registreres af fragtfremidleren eller transportøren på en sådan måde, at det er klart for enhver, at programmet udføres korrekt.*

5.3.3 Affaldsstyring

Alle stoffer, som anses for at være affald, skal mærkes visuelt som sådant og beskyttes, således at risikoen for fejl eller ukorrekt anvendelse elimineres.

Affald skal samles og opbevares i separate spande eller beholdere. Disse skal være nemme at genkende og være lukkede for at forhindre indtrængning af skadedyr.

5.4 Identifikation og sporbarhed

5.4.1 Identifikation og sporbarhed

Foder skal kunne spores i alle faser, således at det om nødvendigt straks kan trækkes tilbage fra markedet på en specifik og præcis måde og/eller kunderne kan informeres herom.

Fragtfremidleren eller transportøren skal træffe passende foranstaltninger for at sikre, at produkterne som nævnt ovenfor kan spores effektivt i hver enkelt fase, som fragtfremidleren eller transportøren er ansvarlig for.

Fragtfremidleren eller transportøren skal sørge for, at de nødvendige oplysninger er tilgængelige inden for fire timer, medmindre de kompetente myndigheder har fastsat en kortere periode.

Fragtfremidleren eller transportøren skal som minimum registrere følgende data for alle produkter og tjenesteydelser:

- a. Navn og adresse på leverandører og kunder;
- b. Leveringsdato;
- c. Type af produkt eller tjenesteydelse;
- d. Produktmængde;
- e. Batchnr. hvor dette er relevant;

- f. Hvor dette er relevant: kopier af ledsagende dokumenter, garantierklæringer, certifikater etc. i overensstemmelse med de aftaler, der er indgået med den instruerende part;
- g. Identifikation og kode på lastrum (både GMP+ og ikke-GMP+ lastrum). Denne liste skal også være tilgængelig for tredjemand.

Fragtformidleren eller transportøren skal selv vurdere, om det er nødvendigt at registrere andre oplysninger.

Vejledning

Oplysninger om navne og på- og aflæsningsadresser må gerne registreres som kode under forudsætning af, at eksterne tilsynsførende, som sidder et andet sted i det administrative system, kan få indsigt i de oplysninger, der ligger bag de anvendte koder.

En velegnet måde at identificere lastrum og at spore transportrækkefølgen af produkter i de berørte lastrum på kan f.eks. være at anvende koder for lastrummene samt rejsesedler, som opbevares sammen med transportmidlerne, og som kan være enten på papir eller i elektronisk form.

5.5 EWS (Early Warning System) and Recall (tilbagekaldelse)

Fragtformidleren eller transportøren har en procedure for en (tidlig) advarsel og behandling af tegn, der indikerer, at foderets sikkerhed ikke opfylder de lovmæssige standarder eller de i GMP+ FSA module fastlagte standarder, med den sædvanlige handelskvalitet, og som kan føre til skader i de efterfølgende led i kæden. Tegn vurderes på denne baggrund.

Hvis det opdages, at et foder ikke overholder:

- a. de lovmæssige bestemmelser vedrørende sikkerhed, eller
- b. sædvanlig handelskvalitet, eller
- c. de væsentligste krav i GMP+ FSA module,

skal ordregiveren straks informeres herom.

Vejledning

Med handelskvalitet menes, at produktet har den kvalitet, som er gængs i branchen. Som eksempler kan nævnes et produkts farve eller lugt.

6 HACCP

Deltageren skal sørge for, at en eller flere skriftlige procedurer baseret på HACCP-principperne udarbejdes, implementeres og vedligeholdes for at garantere sikker transport af foder.

Følgende HACCP-principper er omfattet:

- a. Gennemførelse af en risikoanalyse. Dette omfatter:
 1. Identificering af eventuelle risici, der kan påvirke sikker transport
 2. Vurdering af om disse risici udgør en fare for sikker transport
 3. Definition af foranstaltninger til kontrol af eventuel risiko
- b. Identificering af kritiske kontrolpunkter (KKP'er)
- c. Fastsættelse af kritiske grænser for KKP'er
- d. Udarbejdelse og implementering af et kontrolsystem for KKP'er
- e. Definition af korrigerende handlinger
- f. Validering og verificering af HACCP-planen
- g. Dokumentation og registrering af HACCP-planen

For at kunne anvende disse principper med et godt resultat skal deltageren først opfylde en række krav, herunder

- Udpegelse af et HACCP-team
- Beskrivelse af produkter og processer, herunder deres brug
- Udarbejdelse og implementering af et forudsætningsprogram (kapitel 5)

Kontaminering af foder med (rester fra) foregående læs er blevet identificeret som en alvorlig risiko, der skal kontrolleres. Dette har resulteret i specifikke minimumskrav for rengøring og desinfektion efter transport af et produkt eller før transport af et foder. Disse krav er indeholdt i databasen International Database Transport for Feed (IDTF).

GMP+ deltageren skal som minimum opfylde rengørings- og desinfektionsforanstaltningerne indeholdt i IDTF-databasen. Se også kapitel 7.

Vejledning

Denne standard indeholdt indtil 2014 ikke generelle krav om anvendelse af HACCP-principperne, men

- *der var opstillet generelle kontrolforanstaltninger som en del af forudsætningsprogrammet baseret på resultaterne af en generisk risikovurdering af transportprocessen, og*
- *der var defineret specifikke kontrolforanstaltninger (med særlig fokus på rengøring inden transport af foder). Disse kontrolforanstaltninger skulle registreres i IDTF-databasen, og det var obligatorisk at anvende dem.*

Overholdelsen af disse krav blev anset for at kunne garantere sikker transport.

Fra og med denne version indgår HACCP-kravene dog i denne standard, som det er obligatorisk for en transportvirksomhed at anvende. Årsagerne til at kræve, at HACCP-principperne anvendes, er:

- *Foderstofflovgivningen i en lang række lande kræver, at en virksomhed, der er involveret i transport af foder, også skal anvende HACCP-principperne individuelt.*

- *GMP+ partnere er i stigende grad overbevist om, at sikker transport af foder ikke kan garanteres fuldt ud ved anvendelse af en række foruddefinerede rengøringstiltag med fokus på at undgå kontaminering med foregående læs. Der kan være flere risici, der bør vurderes og kontrolleres for at garantere sikker transport. Disse risici kan variere fra virksomhed til virksomhed. Den enkelte transportvirksomhed er ansvarlig for at identificere og kontrollere enhver risiko for at garantere sikker transport af foder. HACCP er egnet til dette formål.*

Det er derfor blevet besluttet, at der fra og med denne version af GMP+ B4 standarden skal fastsættes en række generelle HACCP-krav. En deltager skal anvende disse krav ved udarbejdelsen og implementeringen af en HACCP-plan.

I EU er det lovpligtigt at anvende HACCP-principper, også for transportvirksomheder. Implementering af en godkendt Guide of Good Practice (vejledning til god praksis) kan muligvis opfylde denne juridiske forpligtelse. Dette er op til den kompetente myndighed at afgøre. Godkendelse fra en kompetent myndighed anses også som tilstrækkelig til at påvise overholdelse af GMP+ HACCP-kravene som fastsat i denne standard på den betingelse, at minimumskravene til rengøring indeholdt i IDTF-databasen er opfyldt.

Resultatet af anvendelsen af HACCP-principperne kan registreres i en såkaldt HACCP-plan. En HACCP-plan er et dokument, som er udarbejdet i overensstemmelse med HACCP-principperne. En sådan plan sikrer, at væsentlige risici med betydning for fødevare- og fodersikkerheden i foderkædesektoren kontrolleres.

Se en detaljeret beskrivelse af anvendelsen af HACCP-principperne i GMP+ D2.1 "Guideline HACCP GMP+" på GMP+ Internationals websted.

Se eksempler på en HACCP-transportplan i GMP+ D2.6 "Guidance document for specific GMP+ application".

Andre vejledninger kan måske også være en hjælp ved udarbejdelsen af en HACCP-plan. Sådanne vejledninger bør følges, specielt når den kompetente myndighed kræver det. Det er klart, at rengøringen som defineret i IDTF-databasen udgør en grundlæggende forpligtelse for at kunne overholde GMP+ kravene.

7 Styring af driftsaktiviteter

Fragtformidleren eller transportøren skal sikre, at formidlingen og transporten af foder overholder de krav og betingelser, som er indeholdt i GMP+ FSA module. Fragtformidlingen og transporten af foder skal registreres på en klar og gennemsigtig måde.

Tilstedeværelsen af produkter, som er skadelige for menneskers og dyrs sundhed, og af uønskede stoffer og andre forurenende stoffer skal styres, og kontrolforanstaltninger skal være tilgængelige for at mindske risikoen for sammenblanding med foder fra foregående læs mest muligt.

7.1 Indkøb

Deltageren skal sikre, at de indkøbte produkter og tjenesteydelser er i overensstemmelse med kravene specificeret i denne standard. Alle eksterne transportører, der benyttes, bør være GMP+ certificerede. Transportører, der udfører transport ad indenlandske vandveje, skal være certificeret i henhold til GMP+ B4.3 eller tilsvarende. Se også GMP+ BA10 *Minimumskrav for indkøb*.

Hvis en fragtformidler eller en transportør anvender en ekstern transportør til transport af emballerede produkter, så behøver denne eksterne transportør ikke at være GMP+ certificeret.

7.1.1 Anvendelse af ekstern transport

Trækker	Trækenhed	Chauffør	Lastrum
Ingen krav	Certificeret Passende instruktion tilgængelig	Uddannet i overensstemmelse med kravene i GMP+ B4.	Certificeret Afsnit 7.1.1 punkt a, b, c
	Ikke certificeret Kun for forseglede lastrum		Ikke-certificeret Frigivelsesprocedure specificeret i afsnittet Procedurer GMP+ International på IDTFs websted.

Når lastrummet kommer fra en GMP+ transportcertificeret virksomhed, skal transportøren tjekke,

- at lastrummet ikke er blevet anvendt til transport af forbudte læs. Dette skal bevises ved hjælp af en skriftlig erklæring;
- at der foreligger registreringer af som minimum de tre foregående læs, som lastrummet har været anvendt til (forsynet med dato og udlejers/sælgers underskrift), tilhørende rengørings- og desinfektionshandlinger samt resultatet af den visuelle inspektion;
Hvis alle lastrum har været læsset med det samme produkt, er en enkelt registrering nok.

- c. at lastrummet er medtaget i udlejerens/sælgerens administrative liste over GMP+ transportenheder i GMP+ B4 *Transport*.

Med udgangspunkt i disse data skal det tjekkes, om lastrummet er egnet til læsning, eller hvilke handlinger der skal foretages for at gøre lastrummet egnet til læsning.

Hvis der anvendes eksterne trækere og/eller lastrum, skal disse registreres i kvalitetssystemet.

7.2 Planlægning af fragtfremidling

7.2.1 Accept af ordre

Fragtfremidleren eller transportøren skal som minimum have en dokumenteret procedure for accept af en ordre vedr. transport af foder.

Fragtfremidleren eller transportøren skal forud for accept af en ordre bestemme følgende:

- a. hvilket produkt der skal transporteres (art og type) og gerne produktets IDTF-nummer;
- b. hvilket rengøringsystem der ifølge IDTF skal anvendes.

Som en undtagelse til ovenstående krav i tilfælde af søtransport kan fragtfremidleren på baggrund af risikovurderinger opstille kriterier, hvad angår foregående læs. De foregående læs og de anvendte rengøringsmetoder skal vurderes med hensyn til fodersikkerhed i forbindelse med udførelsen af transport af dyremad.

Den deltager, som leverer tjenesteydelser (fysisk transport og fragtfremidling), som er omfattet af deltagerens GMP+ feed safety management system, skal skriftligt underrette kunden om de leverede tjenesteydelsers status.

Se GMP+ BA6 *Minimumskrav til mærkning og levering* for at få oplysninger om yderligere krav, hvad går levering af tjenesteydelser.

Vejledning

En fragtfremidler spiller en afgørende rolle i udvekslingen af oplysninger mellem ordregiveren (producent/handelsvirksomhed) og skibsføreren. Af denne grund skal skibsføreren positive erklæring være en del af den befragtningsaftale, der underskrives pr. tur af skibsføreren, befragtningsvirksomheden og ordregiveren.

7.2.2 Registreringer vedr. fragtformidling

Fragtformidleren/transportøren registrerer befragtningen af lastrummet på en sådan måde, at registreringerne vedr. fragtformidlingen indeholder alle de oplysninger, som er relevante for at kunne garantere fodersikkerheden.

- En registrering vedr. fragtformidling skal underskrives af transportøren, når denne accepterer transporten, og skal som minimum indeholde følgende elementer:
- Navn, art og nummer på lastrummet;
 - Art og nummer på de lastrum, som skal anvendes til at transportere det pågældende læs;
 - Beskrivelse af produkterne (art og type) og gerne produkternes IDTF-nummer;
 - Mængde/mængder;
 - Bestemmelse vedr. renligheden af lastrummene: transportøren leverer rene, tomme, tørre og lugtfrie (se vejledning) lastrum, som på alle måder er egnede til at blive læsset med og transportere produkterne;
 - Art/navn på som minimum de tre foregående læs, som det pågældende lastrum har været anvendt til såvel som en beskrivelse af de tre sidste rengøringsaktiviteter, som er gennemført i lastrummet. I tilfælde af jernbanetransport er det kun nødvendigt at registrere det sidste læs og den sidste rengøringsaktivitet.
 - Hvis lastrummet anvendes til dellæs, skal transportøren informere fragtformidleren, hvis lastrummet er læsset med et ikke-GMP+ certificeret læs i et andet lastrum. Fragtformidleren skal informere den instruerende part om dette.

I tilfælde af nærsøfartstransporter, transport ad indenlandske vandveje eller sø- og jernbanetransporter skal følgende elementer inkluderes:

LCI (Inspektion af lastrum)

- Angivelse af, hvem der har udført LCI'en (hvis dette er kendt);
- Stedet, hvor LCI'en udføres (ikke nødvendigvis pålæsningsstedet);

Vejledning:

Vedr. e: Det kan forekomme, at tanken stadig lugter af flydende vegetabiliske olier. Det er op til inspektøren (som regel en repræsentant for kunden) at afgøre, om lugten er en forurening. En lugt er en indikation af et produkt, som på grund af utilstrækkelig rengøring, stadig er til stede.

Vedr. f: Når dataene er tilgængelige, skal de sendes videre til fragtformidleren eller transportøren.

7.2.3 Udstedelse af en ordre for gennemførelse af en LCI (nærsøfart, transporter ad indenlandske vandveje, sø- og jernbanetransporter)

Den part, som bestiller en LCI skal på en klar og gennemsigtig måde forsyne kontrolorganisationen (CO) eller en læsningsinspektør med de oplysninger, som er nødvendige for at udføre en LCI. De leverede oplysninger skal være beskrevet på en sådan måde, at kontrolorganisationen eller læsningsinspektøren er i stand til at udføre LCI'en korrekt og informere dennes instruerende part om LCI'ens resultater på en korrekt måde.

Hvis den part, som bestiller LCI'en, selv optræder som fragtfremidler, skal LCI'en udføres af en ekstern kontrolorganisation. Fragtfremidleren må ikke påtage sig at udføre LCI'en.

Hvis det drejer sig om jernbanetransport, må der kun anvendes "agri-only" lastrum. Hvis der ikke er nogen "agri-only" lastrum tilgængelige, skal frigivelsesproceduren som angivet i afsnittet Procedurer GMP+ International, som er offentliggjort på IDTFs websted, anvendes for at få adgang til lastrummene.

Følgende gælder for den instruerende part, som giver besked om udførelsen af en LCI.

En LCI-ordre skal som minimum indeholde følgende elementer, som skal bekræftes af læsningsinspektøren, når denne accepterer ordren:

- a. Stedet, hvor LCI'en udføres;
- b. Specifikation, om at ordren omhandler en LCI inden for rammerne af GMP+ FSA module;
- c. Beskrivelse(r) af produkterne og deres mængde/mængder;
- d. Art/navn/nummer(re) på lastrummet(mene), evt. tilføjelser: ejer;
- e. Transporttype: "agri-only" eller generel;
- f. Anførelse (antal og nummer) af de lastrum, som skal anvendes til læsset;
- g. Hvis relevant, medtages oplysninger vedr.:
 1. dellæs/dellast
 2. kombineret læsning/separat last
- h. Oplysninger om som minimum de tre foregående læs og de efterfølgende rengøringsaktiviteter (i tilfælde af jernbanetransport, transport ad indenlandske vandveje eller nærsøfartransport er det kun nødvendigt at medtage oplysninger om det sidste foregående læs og den sidste tilhørende rengøringsaktivitet);

En rapport med resultaterne af LCI'en (se bilag A og afsnit 7.2.5 LCI-rapportering) skal straks efter færdiggørelsen kundgøres for kunden med en kopi til ejeren af lastrummet.

En LCI-ordre skal endvidere indeholde de standardoplysninger, som gør en læsningsinspektør i stand til at udføre ordren:

- a Forventet dato,
- b Pålæsningssted,
- c Kontaktoplysninger for pålæsningssted,
- d Den instruerende part,
- e Ejeren af lastrummene,
- f Batchens destination.

En LCI-ordre må godt være en del af en total pakke af ordrer, men dette skal nævnes og muligvis ledsages af yderligere oplysninger om batchen og specifikke oplysninger om lastrummet.

7.2.4 Implementering af en LCI (nærsøfart, transporter ad indenlandske vandveje, sø- og jernbanetransporter)

Den instruerende part i forbindelse med en LCI sørger for, at LCI'en udføres af kontrolorganisationen eller af egen læsningsinspektør i overensstemmelse med følgende krav.

Den instruerende part i forbindelse med en LCI skal registrere, hvordan LCI'en skal udføres. Kontrolorganisationen eller læsningsinspektøren skal informeres om dette.

Udførelsen af en LCI skal som minimum opfylde følgende kriterier:

- a. Visuel vurdering af lastrummene med det formål at vurdere, hvorvidt de er egnede til læsning eller transport af de produkter, som skal læsses;
- b. Det er bl.a. følgende aspekter, som skal tjekkes:
 1. lastrummet er rent, tomt, tørt, lugtfrit (se vejledning i afsnit 7.2.2);
 2. fraværet af elementer, som kan have en negativ indflydelse på de produkter, der skal læsses, såsom rester fra foregående læs og/eller urenheder;
 3. fraværet af insekter eller skadedyr (døde eller levende);
 4. lastrummet kan lukkes og er i god stand. Der skal foretages et visuelt tjek for at verificere, om transportmidlet beskytter de produkter, som skal transporteres, mod påvirkninger fra andre produkter, som skal transporteres, og mod udefrakommende påvirkninger. Med dette menes en visuel vurdering af situationen.
- c. Oplysninger om, hvad der skal gøres i tilfælde af afvigelser;
- d. Registrering af resultater;
- e. Rapportering til den instruerende part.

7.2.5 LCI-rapportering (nærsøfart, transporter ad indenlandske vandveje, sø- og jernbanetransporter)

Den instruerende part i forbindelse med en LCI fastsætter sammen med sin kontrolorganisation eller læsningsinspektør, at sidstnævnte skriftligt rapporterer om LCI'ens resultater.

LCI-rapporten skal være utvetydig og indeholde de oplysninger, som er relevante for at kunne acceptere lastrummet.

Et eksempel på en LCI-rapport kan findes i bilag A. En LCI-rapport skal som minimum indeholde de i dette bilag nævnte oplysninger.

Det skal rapporteres, hvis LCI'en i tilfælde af en dellast udføres på læsningspunkt nr. 2 eller et efterfølgende læsningspunkt, hvor batchen læsses i et lastrum, som allerede er delvist læsset.

Der skal også foreligge en bekræftelse af den visuelt konstaterede tilstand af den last, som allerede befinder sig i lastrummet, og af den forventede læsnings- og/eller separeringsmåde, der skal anvendes i forbindelse med det læs, som rapporten handler om.

LCI-order og LCI-rapporter skal opbevares i den instruerende parts administrative arkiv i mindst tre år.

Vejledning:

Inden for rammerne af de aftaler, som er indgået mellem den instruerende part og kontrolorganisationen, kan resultaterne af LCI'en være en del af en generel rapport om den samlede styring af produktflowet. Fragtformidlingsaftaler skal, hvis sådanne indgås, udelukkende findes i den formidlende parts ledelses- og administrative arkiver.

Under udførelse af en LCI udveksles der på forskellige tidspunkter oplysninger, specielt med hensyn til den nuværende status, evt. konstaterede afvigelser, truffne foranstaltninger og de berørte resultater. Disse oplysninger er ikke en del af transporten, men indgår i læsningsinspektørens arkiv.

7.3 Transport

Hvad angår transport ad indenlandske vandveje og med nærsøfartfartøjer, henvises til GMP+ B4.3 *Indenlandsk navigation*. GMP+ B4.3 *Indenlandsk navigation* indeholder krav og betingelser til sikring af foder- og fødevarer sikkerheden i forbindelse med transport ad indenlandske vandveje og nærsøfart.

7.3.1 Transport

Transporten af foder skal finde sted i et rent lastrum.

I tilfælde af en kombineret transport må fodermidlerne ikke blive blandet sammen (u)forsætligt. Dette gælder for transporten af to forskellige certificerede foderstoffer eller en kombination af et GMP+ certificeret foder og et ikke-GMP+ certificeret foder. Der skal træffes en passende foranstaltning i tilfælde af sammenblanding.

Transportøren skal ved hjælp af en risikoanalyse tjekke, hvorvidt det er nødvendigt at tildække lastrummene. Risiciene i forbindelse med et utildækket læs omfatter: indtrængning af regnvand, forurening med fugleklatte eller andre former for forurening af lastrummet, selv hvis lastrummet er tomt. Hvis det er umuligt at tildække lastrummene, skal de rengøres med en vandstråle og/eller om nødvendigt tørres, før pålæsning påbegyndes. Hvis der anvendes en presenning til lastrummet, skal den være ren og også tør, hvis lasten består af tørfoder.

7.3.2 Rengøring

Forud for transporten af foder skal lastrummet være rent og (om nødvendigt) desinficeret i overensstemmelse med mindst de rengøringssystemer, som er fastlagt og beskrevet i afsnittet *Procedurer GMP+ International* offentliggjort på IDTFs websted.

Transportøren udarbejder et rengøringsprogram, som påviseligt overholder lovkravene og de yderligere betingelser for rengøring og desinfektion af transportmidler, som er fastlagt i databasen International Database Transport for Feed.

Rengøringsprogrammet skal som minimum omfatte:

- a. Ansvarsområderne med hensyn til rengøringen;
- b. Rengøringsmetoderne;
- c. De rengørings- og desinfektionsmidler, som kan anvendes (som ifølge lovgivningen er tilladt at anvende i fødevareindustrien);
- d. Rengøringens hyppighed;
- e. Anvendelsen af de forskellige rengørings- og desinfektionssystemer (IDTF-databasen) afhængigt af det foregående læs.
- f. Tidspunktet for rengøringen;
- g. Rengørings- og desinfektionsmidler. Disse skal være egnet til rengøringsopgaven. De må heller ikke udgøre en risiko for sikkerheden af det foder, som transporteres i transportmidlet. Rester fra rengørings- og desinfektionsmidler skal minimeres.

Det er vigtigt, at det vand, som anvendes til at rengøre lastrummene med, er af god kvalitet. Hvis der anvendes kildevand, regnvand og/eller åbent vand til rengøringen, skal der laves en risikoanalyse af vandet. Vandet skal være af en sådan kvalitet, at det ikke kan forurene det foder, der skal transporteres (f.eks. anti-korroderende).

Effektiviteten af hvert enkelt rengøringsprogram skal tjekkes (valideres). Herefter kan det pågældende rengøringsprogram anvendes som den officielle rengøringsmetode for ethvert lignende konstrueret transportrum.

Når der anvendes agri-only lastrum (ved jernbanetransport), skal lastrummet efter aflæsning børstes rent. Lastrummet behøver ikke pr. definition at skulle rengøres efter hver transport. Den ansvarlige part/administratoren/ejeren af lastrummet skal udforme en risikobaseret rengøringsplan. Følgende skal som minimum være inkluderet:

- a. Ansvarsområderne med hensyn til rengøringen;
- b. Rengøringsmetoderne;
- c. Rengøringens hyppighed og antal;
- d. Rengørings- og desinfektionsmidler. Disse skal være egnet til rengøringsopgaven. De må heller ikke udgøre en risiko for sikkerheden af det foder, som transporteres i lastrummene.

Vejledning:

En analyse af (kilden) vandet kan være en god sikring af kvaliteten af det vand, som anvendes til rengøring. Transportøren må gerne selv lave eller få lavet en analyse af (kilden) vandet eller bede sin vandleverandør om analyseresultaterne.

7.3.2.1 Tjek af rengørings- og desinfektionssystemernes effektivitet

Transportøren skal ved hjælp af tjek vurdere effektiviteten af de anvendte rengørings- og desinfektionssystemer. Til dette formål skal transportøren udarbejde et tjekprogram, som beskriver, hvor ofte disse tjek som minimum skal udføres.

7.3.3 Registrering

Der skal foretages registrering af transporterne, rengøringen mellem successive transporter samt inspektionerne. Transportøren er ansvarlig for registreringen af transporterne.

- a. I tilfælde af bulktransporter skal læs (inklusive de sidste tre rengøringsaktiviteter) registreres af transportvirksomheden helst med et IDTF-nummer for hvert lastrum på en rejseseddel, som kan være enten på papir eller i elektronisk form. Rejsesedlen skal være til stede på lastrummet eller umiddelbart tilgængelig eller skal kunne genfindes.
Registreringen af de sidste tre læs (inklusive rengøringsaktiviteter), som lastrummet har været anvendt til (forsynet med dato og transportørens underskrift), skal være tilgængelig for inspektion (ved jernbanetransport gælder dette for det sidste foregående læs samt dertilhørende rengøringsaktivitet);
- b. De lovpligtige registreringer, herunder konnossementet, skal være tilgængelige.
- c. Rengøringssystemet skal registreres og igangsættes af transportvirksomheden for hvert enkelt lastrum på rejsesedlen, som kan være enten på papir eller i elektronisk form. Resultatet af rengøringsystemet skal vurderes visuelt og registreres ved de foregående læs på rejsesedlen.
- d. De forskrevne inspektioner og tjek og også andre inspektioner og tjek skal ligeledes registreres.

Transportøren skal kunne dokumentere, at der ikke tidligere er blevet transporteret "forbudte læs" i et lastrum, forudsat at frigivelsesproceduren som specificeret i afsnittet *Procedurer GMP+ International* offentliggjort på IDTFs websted er blevet anvendt korrekt efter den pågældende transport.

Vejledning:

En transportvirksomhed kan også selv være transportør.

Hvad angår "agri-only" lastrum, gælder det krav, at registreringen skal holdes opdateret inden for rammerne af risikoanalysen.

8 Verifikation og forbedringer

8.1 Klager

Fragtformidleren eller transportøren skal udarbejde en procedure for håndteringen af klager. Proceduren skal som minimum beskrive registreringen af de relevante aspekter af klagen samt de foranstaltninger, som er blevet truffet inden for rammerne af klagen.

En procedure for registrering og håndtering af klager skal som minimum bestå af:

- a. Registrering af klagen;
- b. Undersøgelse af årsagerne til klagen;
- c. Registrering af de foranstaltninger, der er blevet truffet i relation til klagen;
- d. Registrering af kommunikationen med de forskellige instruerende parter og andre eksterne parter.

Vejledning:

Proceduren for klager må også være en beskrivelse af de tiltag, der skal tages.

8.2 Intern audit

Fragtformidleren eller transportøren skal have en procedure for en intern audit.

Proceduren indebærer, at fragtformidleren eller transportøren skal gennemføre et program af planlagte audit for at verificere, om de interne systemer fungerer, som de skal, og er effektive. Disse interne audit skal som minimum undersøge følgende aspekter:

- a. Overholdelse af kravene og betingelserne indeholdt i denne standard;
- b. Overholdelse af fragtformidlerens eller transportørens procedurer;
- c. Overholdelse af kravene og betingelserne i fragtformidlerens eller transportørens HACCP-plan.
- d. Overholdelse af lovbestemmelserne vedr. fodersikkerhed og -kvalitet;
- e. Overholdelse af specificerede kundekrav.

Programmet for interne audit skal sikre, at alle relevante aktiviteter indstilles til audit mindst én gang om året (= hver 12. måned).

Alle de medarbejdere, som udfører en intern audit, skal være kvalificeret hertil gennem uddannelse, træning (intern eller eksternt) eller erfaring.

Resultaterne af den interne audit skal rapporteres formelt til de personer, der er ansvarlige for det område, som er dækket af auditten. Alle aspekter skal dokumenteres, hvis driften eller aktiviteterne ikke er i overensstemmelse med driftsbetingelserne. Sådanne afvigelser skal korrigeres. Auditrapporterne skal underskrives af en kompetent person, når afvigelserne er blevet korrigeret.

Vejledning:

Tjeklisterne på GMP+ Internationals websted (www.gmpplus.org) kan anvendes i forbindelse med en intern audit.

Der skal her skelnes mellem den aktivitet/det område, som virksomheden beskæftiger sig med.

8.3 Vurdering af ledelsessystemet og forbedringer

Fragtformidleren eller transportøren skal fastlægge, indsamle og analysere egnede data mindst én gang om året for at

- a. påvise, at feed safety management systemet er velegnet og effektivt; og
- b. vurdere, om løbende forbedringer af effektiviteten af feed safety management systemet er mulige.

Der skal udarbejdes en procedure til dette formål.

Verificering af (elementer af) HACCP-planen er en del af denne vurdering.

Resultatet af denne analyse danner bl.a. input til ledelsens evaluering (se afsnit 4.1).

Input til en sådan vurdering skal som minimum omfatte:

- a. Vurdering af forudsætningsprogrammet;
- b. Vurdering af analyseresultaterne (af rengøring og desinfektion);
- c. Verificering af risikoanalysen (hvis relevant);
- d. Vurdering af medarbejdernes vidensniveau;
- e. Resultaterne af leverandørvurderingen (f.eks. leverandøren af rengøringsmidlerne etc.);
- f. Analyse af klager (fra kunderne);
- g. Vurdering af implementeringen af lovgivning og regler;
- h. Resultaterne af eksterne/interne audit;
- i. Ændringer, som har indflydelse på feed safety management systemet;

Vurderingen vil under alle omstændigheder indeholde oplysninger om:

- a. I hvilket omfang feed safety management systemet kan blive anvendt.
- b. Muligheden og chancerne for forbedring af feed safety management systemet.

Bilag A: Eksempel på en GMP+ LCI-rapport

GMP+ LCI-rapport

Nr. / REFERENCE: Nr. / Referentie : No / Référence :	
INSTRUERENDE PART: Opdrachtgever : Donneur d' ordre :	
BÅDENS NAVN* / TEL.: :Naam schip* / telef. :Bateau* / tél.	
INSPEKTIONSSTED: Plaats van inspectie : Lieu de l'inspection :	DESTINATION: Bestemming : Destination :
FORVENTET VÆGT, DER SKAL LASTES (KG): Te laden gewicht : Poids à charger :	PRODUKT Product : Produit :
TEMPERATUR (hvis relevant):	

INSPEKTIONSDATO: Datum inspectie : Date d' inspection :	PÅBEGYNDT: Begin : _Début :	AFSLUTTET: Einde Fin :
---	-----------------------------------	------------------------------

		GMP-TILLADT GMP-toegelaten GMP-admis	
FOREGÅENDE LÆS Vorige ladingen : Chargements precedents :	SIDSTE / Laatste / Dernier	JA Ja / Oui	NEJ Nee/Non
	NR. 2 / 2de / 2ème	JA Ja / Oui	NEJ Nee/Non
	NR. 3 / 3e / 3ème	JA Ja / Oui	NEJ Nee/Non
RENGØRING : Reiniging : Nettoyage :	TØR / droog / sec	JA Ja / Oui	NEJ Nee/Non
	MED VAND / met water / à l' eau	JA Ja / Oui	NEJ Nee/Non
	VAND + RENGØRINGSMIDDEL / water + detergent / eau + détergent	JA Ja / Oui	NEJ Nee/Non
	VAND + RENGØRINGSMIDDEL + DESINFEKTION water + detergent + desinfectie / eau + détergent + désinfection	JA Ja / Oui	NEJ Nee/Non

		GMP-TILLADT GMP-toegelaten GMP-admis	
RESULTATER: Findings; Résultats :	TOM / Leeg / Vide	JA Ja / Oui	NEJ Nee/Non
	REN / Zuiver / Propre	JA Ja / Oui	NEJ Nee/Non
	TØR / Droog / Sec	JA Ja / Oui	NEJ Nee/Non
	LUGTFRI / Geurloos / Sans odeur	JA Ja / Oui	NEJ Nee/Non
	FRI FOR INSEKTER / Vrij van ongedierte / Exempt de vermine	JA Ja / Oui	NEJ Nee/Non
	FRI FOR RESTER FRA FOREGÅENDE LÆS / Vrij van vorige ladingresten / Sans restes de chargements antérieurs	JA Ja / Oui	NEJ Nee/Non
	VISUEL: FULDSTÆNDIG INTAKT OG KAN LUKKE HELT Visueel heel en sluitbaar / Compartiments en bon état visuel et pourvus de fermetures adéquates	JA Ja / Oui	NEJ Nee/Non
TYPE AF OPVARMING (TANKVOGNE): damp / varmt vand / termisk olie			
SLUTRESULTAT: Resultaat / Résultat :	ACCEPTERET TIL LÆSNING Goedgekeurd om te laden / Accepté à charger	JA Ja / Oui	NEJ Nee/Non
BEMÆRKNINGER / Opmerkingen / Remarques			
KONTROLLANTENS NAVN: De controleur / Le con- troleur :		KAPTAJNEN: ** De kapitein : Le capitaine	

* med specifikation "agri-only".

**Med sin underskrift bekræfter kaptajnen gyldigheden af de foregående læs som angivet i LCI-rapporten.

GMP+ International

Braillelaan 9
2289 CL Rijswijk
The Netherlands

t. +31 (0)70 – 307 41 20 (Office)
+31 (0)70 – 307 41 44 (Help Desk)
e. info@gmpplus.org

Ansvarsfraskrivelse:

Denne publikation blev udarbejdet med det formål at give interessenter oplysninger om GMP+ standarder. Publikationen vil blive opdateret regelmæssigt. GMP+ International B.V. hæfter ikke for eventuelle unøjagtigheder i denne publikation.

© GMP+ International B.V.

Alle rettigheder forbeholdes. Oplysningerne i denne publikation må læses på skærmen, downloades og printes, så længe dette gøres til egen, ikke-kommercielle brug. Ønskes de brugt anderledes, skal der indhentes skriftlig tilladelse hos GMP+ International B.V.